UNIVERSITETET I BERGEN
Det medisinsk-odontologiske fakultet

Arkivkode: 11/317 Sak nr.: 36-11	Styre-sak: 36/11 Møte: 23/3-11

Forskerutdanningsmelding for Det medisinsk-odontologiske fakultet 2010

I henhold til brev fra Universitetsledelsen datert 20.01.11 skal fakultetene utarbeide forskerutdanningsmelding for 2010. Fakultetenes meldinger danner grunnlag for UiBs forskerutdanningsmelding. Disse skal behandles i Universitetsstyret første halvår 2010.

I meldingen skal det gis en vurdering av fakultetets resultater i 2010 og sannsynligheten for å oppnå ambisjonene for 2011. Drøfting og analysering av oppnådde resultater og utfordringer skal vektlegges.

Forskerutdanningsmeldingen skal utarbeides etter samme mal som i 2009. Frist for å rapportere til Universitetsdirektøren er 15. april 2010.

Forslag til forskerutdanningsmelding 2010 fra Det medisinsk-odontologiske fakultet er vedlagt. Denne blir behandlet i møte i Programutvalg for forskerutdanning 16.03.11 (sak 17/11).

Forslag til vedtak:

1. Fakultetsstyret tar til orientering de oppnådde resultatene for 2010, samt oppgitte måltall for 2011.

2. Fakultetsstyret vedtar Forskerutdanningsmeldingen for Det medisinsk-odontologiske fakultet 2010.

3. Fakultetsstyret gir dekanen fullmakt til å justere meldingen i tråd med eventuelt nye tall som kommer inn innen fristen. I tillegg får dekanen fullmakt til å justere meldingen i tråd med de innspill som fremkom i Programutvalg for forskerutdanning 16. mars, og i fakultetsstyremøtet.

08.03.11/MEAL

FORSKERUTDANNINGSMELDING 2010

Det medisinsk-odontologiske fakultet

Godkjent av Programutvalg for forskerutdanning 16.03.11
Vedtatt av Fakultetsstyret _____

1) RAPPORTERING KVANTITATIVE INDIKATORER

Resultatindikator	2010		2011
	Måltall	Resultat	Måltall
Totalt antall disputaser	80	93	80
Antall uteksaminerte ph.d-kandidater pr. vitenskapelig årsverk (prof./førsteam.)			
Antall nye doktorgradsavtaler		94	
Antall aktive ph.d-kandidater			
Tilsatte i departementsfinansierte stillinger	125	124	121
Tilsatte i forskningsrådsfinansierte stillinger		14,8	
Tilsatte i andre eksternfinansierte stipendiatstillinger	58	20,9	58
Gjennomstrømming på disputerte ph.d-kandidater (år)		3,9	

2) KVALITATIVE VURDERINGER

a) Kvalitativ omtale av hver resultatindikator

Totalt antall disputaser:

Det ble avlagt 93 doktorgrader ved Det medisinsk-odontologiske fakultet i 2010. Ingen dr.philos. Antall disputaser har økt fra 70 i 2009 til 93 i 2010. Måltallet på 80 disputaser ble nådd med god margin. Det jobbes kontinuerlig med tettere oppfølging av ph.d. –kandidatene, både på institutt- og fakultetsnivå. En av årsakene til det høye tallet på disputaser, er at vi nå begynner å se resultatene av at Samarbeidsorganet lyser ut stipend til ph.d.-kandidater. Fakultetet har også en høy andel av eksterntilsatte ph.d.-kandidater. Av de uteksaminerte var 28 kandidater UiB-stipendiater.

Antall uteksaminerte kandidater per vitenskapelig årsverk

Avventer tall fra UiB sentralt og DBH
Tallene vil bli kommentert når opplysningene foreligger.

Nye doktorgradsavtaler

Tall fra DBH viser et opptak på 71 nye ph.d.-kandidater ved fakultetet i 2010. Antall nye kandidater har gått ned fra i fjor, fra 109 i 2009. MOFs egen statistikk viser 94 nye avtaler i 2010.

Antall aktive ph.d.-kandidater

DBH tall viser at antall aktive ph.d.kandidater var 503 ved Det medisinsk-odontologiske fakultet. Dette er en liten økning sammenlignet med 2009, da det var 482 kandidater på rapporteringstidspunktet. Dette er et tall som varierer fordi vi har løpende opptak og disputaser. Mange av våre ph.d-kandidater arbeider med doktorgraden på deltid, i tillegg til andre arbeidsoppgaver. Det er vanskelig å få en total oversikt over omfanget av tilleggsarbeid, særlig for eksternt tilsatte kandidater. Det er betydelige utfordringer med å innhente og få registrert alle opplysninger fra denne gruppen, selv om vi ser at både ph.d.-registrering og fremdriftsrapportering gjør at datakvaliteten nå er i ferd med å bedres.

I sammenheng med at fakultetet har hatt en gjennomgang av den totale kandidatporteføljen, ble 12 kandidater skrevet ut av programmet i 2010.

Fem avhandlinger ble underkjent i 2010. Det er noe høyere enn i 2009 som følge av flere innleverte avhandlinger. Det har i hovedsak vært kappen som har vært årsaken til underkjenningene, ikke kvaliteten på artiklene. Programutvalg for forskerutdanning utarbeider nå mer konkrete retningslinjer for kappen. Selv om fakultetet arbeider for å begrense andelen, vil underkjenninger alltid forekomme når antallet innleverte avhandlinger er høyt.

Tilsatte i departementsfinansierte, forskningsrådsfinansierte og andre eksternfinansierte stipendiatstillingers

Tilsatte i departementsfinansierte stillinger har gått ned fra 135 i 2009 til 124 i 2010. Fakultetets måltall for 2010 er 125 departementsfinansierte stipendiater. Bakgrunnen for det høye tallet i 2009 er at fakultetet over tid har overoppfylt stipendiatmåltallet noe. Ved å justere ned tilsettingstakten i disse stillingene har vi nådd måltallene.

Gjennomstrømming på disputerte ph.d.-kandidater

Fakultetet rapporterer gjennomstrømming på sine ph.d.-kandidater – bruttotid 4,5 år, nettotid 3,9 år. Datagrunnlaget for disse tallene er imidlertid noe usikkert. Dette kan forklares med at noen kandidater søker opptak til ph.d.-programmet lenge etter oppstart av sitt forskningsprosjekt, og dermed får en unaturlig lav nettotid. En annen forklaring er at vi mangler informasjon om permisjoner, sykmeldinger og perioder med arbeid utenom forskerutdanningen for flere kandidater. Dette gjelder særlig kandidater med ekstern arbeidsgiver. Disse vil dermed registreres med en for høy nettotid i forskerutdanningsperioden. I forbindelse med ph.d.-registreringen vil denne type data gradvis bli mer nøyaktig.

b) Generell kvalitativ presentasjon av resultat, planer, utfordringer og prioriteringer

Status for oppfølging av handlingsplan for forskerutdanning

Fakultetet har i 2010 arbeidet videre med oppfølging av Handlingsplan for forskerutdanning. I juni 2010 ble det i Programutvalget vedtatt forslag til midtveisevaluering – Retningslinjer for Det medisinsk-odontologiske fakultet. Dette er

obligatorisk for kandidater som er tatt opp fra og med 1. august 2009. Instituttene står fritt til å innføre ordningen også for kandidater som er tatt opp tidligere. Evalueringen betyr tett oppfølging av ph.d.-kandidaten, som blant annet synliggjør ansvar og forventninger. Som en del av midtveisevalueringen skal kandidaten holde en presentasjon på engelsk. Ved godkjent midtveisevaluering får kandidaten ett studiepoeng som inngår i opplæringsdelen. Dersom midtveisevalueringen ikke vurderes som godkjent, må kandidaten gi en ny presentasjon innen en måned.

Midtveisevaluering skal gjennomføres innen 2/3 av ph.d.-perioden. Dersom kandidatene har arbeidsplikt eller jobber med ph.d. på deltid, skal det justeres for dette når man bestemmer tidspunkt for midtveisevaluering.

Fakultetet ser en utfordring i det praktiske med å innføre midtveisevaluering for kandidater som allerede har fullført Forskerlinjen. En del av disse kandidatene har så kort tid igjen til innlevering når de tas opp i ph.d.-programmet, at midtveisevalueringen oppleves som lite hensiktsmessig. Dette ble tatt til etterretning i Programutvalget 16. mars 2011 (sak 14-11).

Ph.d.-registrering

I 2010 ble ph.d.-registrering innført som et nytt verktøy i oppfølgingen av ph.d.-kandidatene. Det er brukt store ressurser på innføringen, både teknisk og praktisk.

Programutvalget utarbeidet høsten 2010 utdanningsplaner for ph.d.- kandidater. Planen gir kandidatene bedre oversikt over hvor langt de er kommet i opplæringsdelen. Fakultetet får også en bedre oversikt over kandidatprogresjonen.

Et tiltak i Handlingsplan for forskerutdanning pr 2009 var å innføre tilsetting i stipendiatstilling og opptak til ph.d.-programmet i en og samme prosess. Denne ordningen er fortsatt ikke kommet i gang fra UiB sentralt. Det medisinsk-odontologiske fakultet er likevel bevisst på å ha et tettere samarbeid mellom personal- og forskningsadministrativ seksjon for å bedre denne prosessen.

Utfordringer i forskerutdanningen med hensyn til vitenskapsteori og etikk

Fakultetet arrangerer Grunnkurs i medisinsk og helsefaglig forskning der vitenskapsteori og etikk inngår som sentrale elementer. Dette kurset har store utfordringer da det skal tilgodese alle ph.d.-kandidaters ønsker uansett bakgrunn. Kurset evalueres kontinuerlig og har gjennomgått kvalitetsforbedringer på flere områder.

Prioriterte tiltak for å bedre gjennomstrømming og gjennomføring

Som tidligere nevnt har fakultetet mange doktorgradskandidater. Dette krever store ressurser, og det er startet opp flere tiltak på universitets- og fakultetsnivå for å bedre oppfølgingen av kandidatene. I tillegg er eksisterende tiltak videreført.

- Alle nye doktorgradskandidater skal få tilbud om minst to veiledere. Som hovedregel skal det oppnevnes minimum to veiledere (fra 2009).
- Kurs for ph.d.-veiledere (fra 2010)
- Obligatorisk egenregistrering for ph.d.-kandidatene.
- Årlig framdriftsrapportering fra ph.d.-kandidater og veiledere er videreført og fra 2010 gjennomført som webbasert spørreundersøkelse. Oppfølging av fremdriftsrapportene er prioritert på alle institutt.
- Midtveisevaluering er fra 2010 innført på hele Det medisinsk-odontologiske fakultet.
- Fakultetet vektlegger godt samarbeid med og mellom instituttene, der rolle- og ansvarsfordeling er klart definert.
- ”Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for høyere utdanning” følges opp i 2011. Programutvalget vil ha en nøkkelrolle i kvalitetssikringen av emne- og læringsutbyttebeskrivelsene.

Prioriterte tiltak for å hindre frafall og underkjenninger

Ved Det medisinsk-odontologiske fakultet er ikke problemet med frafall og underkjenninger stort, sett i sammenheng med det store antall kandidater vi til enhver tid har. I tillegg til de nye ordningene som ph.d.-registrering, midtveisevaluering og veilederkurs, ble det høsten 2010 nedsatt en komité som skulle utarbeide forslag til veiledning for doktoranden når det gjelder avhandlingens innledning/kappe. Arbeidet er videreført i 2011.

Forholdet mellom forskerutdanning og forskningssatsinger på fakultetet

Fakultetet har støttet forskningssatsinger ved fakultetet med stipendiatstillinger, både som egenandel ved eksternfinansierte prosjekter og som støtte til andre forskningssatsinger. I tillegg har forskerskolene vært tildelt stipendiatressurser. Noen av disse ressursene er kommet fra UiB sentralt, andre er kommet over fakultetets satsinger. Som oppfølging av ny strategisk plan for fakultetet ble det i 2010 startet et arbeid for å gjennomgå all øremerking og strategisk bruk av stipendiat- og postdoc-stillinger. Dette arbeidet antas sluttført i løpet av 2011.

Det er i 2010 innført dobbelkompetanseløp i odontologi. Det avsettes stipendressurser til dette, og det er bevilget midler fra Helsedirektoratet til spesialistdelen av utdanningsløpet.

Forskerskolene som virkemiddel i forskerutdanningen og i forhold til fakultetets forskningssatsninger

Det er fire forskerskoler ved Det medisinsk-odontologiske fakultet; Forskerskolen for translasjonell kreftforskning, Bergen Research School in Inflammation, Forskerskolen

for klinisk medisinsk forskning og Forskerskolen i samfunnsmedisinske fag og helsefag. I tillegg administrerer fakultetet en tverrfakultær forskerskole, Forskerskolen i internasjonal helse. Fakultetet deltar videre i den tverrfakultære forskerskolen International Graduate School in Integrated Neuroscience, administrert av Det psykologiske fakultet. Fakultetet deltar også i Nasjonal tverrfaglig forskerskole i medisinsk avbildning, administrert ved NTNU, og BioStruct – National Graduate School in Structural Biology, administrert av Universitetet i Tromsø. Forskerskolene får stadig flere doktorgradskandidater knyttet til seg, men det er fortsatt ikke slik at alle kandidater knyttes til en forskerskole.
Forskerskolene er organisert på ulike måter, noen er opprettet av UiB sentralt, mens andre er opprettet av instituttene selv, som en måte å organisere alle ph.d.-kandidatene som er knyttet til instituttet. Begge deler betyr at de bare i liten grad er tilknyttet fakultetet som organisasjonsnivå. Fakultetet har oppfølgingsmøte med forskerskolelederne minimum en gang årlig. I forbindelse med oppfølging av fakultetets nye strategiplan, som ble vedtatt i juni 2010, samt den pågående evaluering av samtlige forskerskoler ved universitetet, vil ressursene som er knyttet til noen av forskerskolene bli gjennomgått.

Forskerlinjen ved Det medisinsk-odontologiske fakultet

Vi vil også fremheve Forskerlinjen ved Det medisinsk-odontologiske fakultet som et viktig redskap for rekrutteringen til forskerutdanning ved fakultetet. Det var i 2010 71 aktive forskerlinjekandidater ved fakultetet. Forskerlinjen ble etablert i 2002, som et virkemiddel for å øke rekrutteringen av medisinere til medisinsk forskning. Godkjent Forskerlinje gir 120 studiepoeng. Studentene tar dette parallelt med sitt ordinære medisin / odontologistudium, som blir forlenget med ett år. De skal ha ett års forskningspermisjon fra medisin- og odontologistudiet. Studentene må påberegne større arbeidsbelastning i resten av studiet. Studentene skal i løpet av forskerlinjen gjennomføre og få godkjent opplæringsdelen i ph.d.-programmet, og de skal også skrive en publiserbar artikkel.

Nytt fra 2010 er at også odontologistudenter kan søke om opptak til Forskerlinjen. Høsten 2010 tok vi opp den første forskerlinjestudenten i odontologi. Målet et å ta opp to studenter fra odontologi hvert år. Ny felles studieplan for Forskerlinjen i medisin og odontologi sluttføres i disse dager.

Det ble i 2010 uteksaminert 15 kandidater, og det ble tatt opp 14 nye. Det er avsatt fem stipend årlig til forskerlinjestudenter som går direkte fra avsluttet medisin/odontologi studium til ph.d.-programmet (før turnusperiode for medisinere).